

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: **B. S.**
zastoupená advokátem Mgr. Romanem Bazgierem
sídlem Vodičkova 24, 110 00 Praha

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. dubna 2022, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 4. 2022 **se zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 31 459,75 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobkyně Mgr. Romana Bazgiera, advokáta se sídlem v Praze, Vodičkova 24.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně byla s účinností od 11. 5. 2020 uznána invalidní v prvním stupni. Žalobkyně dne 6. 9. 2021 požádala o změnu výše invalidního důchodu (požadovala třetí stupeň), ale žalovaná její žádost rozhodnutím ze dne 23. 12. 2021 zamítla. Proti rozhodnutí podala žalobkyně námitky, které žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Důvodem byly posudkové závěry, podle kterých poklesla pracovní schopnost žalobkyně z

důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko o 40 %, a žalobkyně je nadále invalidní v prvním stupni.

2. Žalobkyně podala dne 30. 6. 2022 u Městského soudu v Praze proti napadenému rozhodnutí včasnou žalobu (prostřednictvím zástupce), ve které navrhovala jeho zrušení (včetně prvostupňového rozhodnutí) a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Podle žalobkyně došlo ze strany posudkových lékařů k nesprávnému hodnocení jejich zdravotních potíží, které odpovídají minimálně těžkému funkčnímu postižení podle kapitoly XIII odst. E pol. 1d) s rozpětím 50 % až 70%. Taktéž nebylo přihlédnuto k tomu, že žalobkyně trpí více zdravotními postiženími, v důsledku kterých má být horní hranice zvýšena až o 10 procentních bodů a žalovaná rovněž nedostatečně přihlédla k vlivu jejich zdravotních onemocnění na možnost nadále vykonávat výdělečnou činnost. Žalobkyně dále žalované vytkla, že se nedostatečně vypořádala s jejími námitkami, konkrétně se závěry lékařské zprávy MUDr. D. V. ze dne 15. 11. 2021. Žalobkyně navrhla, aby si krajský soud za účelem přezkoumání jejího zdravotního stavu a invalidity vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV) a avizovala, že zadala vypracování znaleckého posudku znalcem MUDr. V. L., který v průběhu řízení doložila.
3. Městský soud v Praze usnesením ze dne 13. 7. 2022 č. j. 2 Ad 16/2022-13 věc postoupil Krajskému soudu v Ostravě (z důvodu místní příslušnosti).
4. Žalovaná v prvotním vyjádření navrhla zamítnutí žaloby. Po rekapitulaci průběhu správního řízení se zdůrazněním obsahu lékařských posudků navrhla přezkoumání zdravotního stavu žalobkyně PK MPSV s tím, nechť je jí spolu s posudkovým spisem předán také znalecký posudek předložený žalobkyní.
5. Krajský soud po doplnění dokazování přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud v první řadě ze správního (dávkového) spisu. Podává se z něj, že žalobkyně byla s účinností od 11. 5. 2020 uznána invalidní v prvním stupni (rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl podle posudku ze dne 12. 8. 2020 kořenový chronický syndrom L5 vlevo s poruchou dynamiky páteře na podkladě skoliózy a míra poklesu pracovní schopnosti stanovena na 35%). Dne 6. 9. 2021 uplatnila žalobkyně nárok na změnu výše invalidního důchodu a žádala o třetí stupeň. Podle posudku OSSZ Opava ze dne 15. 10. 2021 byl za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně určen opět chronický VAS páteře, stav po dekompresi L4/5 v červenci 2019 s přetrvávajícím chronickým kořenovým syndromem L5 vlevo a trvalou těžší poruchou statodynamické funkce páteře v terénu skoliózy Th-L páteře. Jedná se o postižení funkčně středně těžké. Stav podle posudkové lékařky odpovídá zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole XIII, oddílu E, položce 1c) a míru poklesu pracovní schopnosti posudková lékařka určila na horní hranici 40%. Žalobkyně je podle posudku schopna vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti. Žalovaná následně rozhodnutím ze dne 23. 12. 2021 zamítla žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona o důchodovém pojištění. Proti rozhodnutí podala žalobkyně námitky datované 31. 1. 2022, ve kterých uvedla, že na základě předchozího posudku upravil zaměstnavatel žalobkyni pracovní podmínky, žalobkyně v práci nenosí těžká břemena a byla jí zakoupena speciální židle pro skoliotiky, ale přes uvedené změny se její zdravotní stav a pracovní schopnost

nezlepšily, naopak došlo k postupnému výraznému zhoršení. Žalobkyně zdůraznila, že prakticky není schopna konat práci, trpí silnou bolestí, která se objeví vždy záhy po zahájení výkonu práce a po půlhodině se začíná stupňovat za hranici snesitelnosti, má problémy se spánkem, jelikož pálení neulevuje při poloze na pravém ani levém boku, dokonce ani při ležení na zádech. Při delší chůzi, stání i sezení pociťuje bolesti v nohou. Závěr o tom, že je schopna vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti považuje žalobkyně za naprosto nesprávný, zvažuje úplné ukončení práce, neboť ani nově zavedené podstatně menší nároky na tělesné schopnosti se nejeví jako dostatečné, protože schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti je tak v jejím případě výrazně ohrožena. Zdravotní postižení dlouhodobě výrazně limituje její schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a neumožňuje jí usilovat o pracovní povýšení či nalezení lépe honorované práce. Podle žalobkyně nebyly dostatečně vzaty v úvahu ostatní zdravotní postižení, především pak postižení hrudníku a bederní páteře. Pro potřeby námitkového řízení byl zdravotní stav žalobkyně posouzen lékařem žalované, který dospěl ke shodnému závěru co do diagnózy, její kvalifikace a určení míry poklesu pracovní schopnosti (40 %) jako OSSZ Opava. Následně rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím jak shora uvedeno.

7. Krajský soud k návrhu žalobkyně doplnil dokazování znaleckým posudkem soudního znalce MUDr. V. L. (obor zdravotnictví, odvětví různá se specializací na posudkové lékařství), který v posudku ze dne 14. 7. 2022 (obsahujícím doložku podle § 127a o. s. ř.) uvedl, že žalobkyně je invalidní ve třetím stupni, protože její pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 80 %. Podle znalce je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně extrémně vyvinutá skolióza páteře provázená ztuhnutím páteře ve skoliotických segmentech s neurologickými komplikacemi, které si v bederním úseku vyžádaly nutnost operačního řešení. Skolióza způsobuje též omezení dýchacích pohybů hrudníku. Uvedené zdravotní postižení podřadil znalec pod kapitolu XIII., odd. E, položku 2c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a míru poklesu pracovní schopnosti podle tohoto postižení stanovil na 70 % a tuto dále navýšil podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity s ohledem na jeho vliv na schopnost žalobkyně využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti nebo na schopnost rekvalifikace o 10 procentních bodů na celkových 80 % odpovídajících 3. stupni invalidity. Datum vzniku invalidity určil znalec na 30. 4. 2019, které odvozuje od neurochirurgické zprávy, ve které je pro zhoršení stavu indikované operační řešení. V posudcích ze dne 12. 8. 2020 a 15. 10. 2021 bylo podle znalce chybně stanoveno základní (rozhodné) onemocnění, za které je označen lumboischiadický syndrom, zatímco skolióze je věnována spíše jen okrajová pozornost. To považuje znalec za omyl, neboť právě skolióza je dominujícím postižením a kauzální příčinou následně vzniklých neurologických komplikací v bederním úseku páteře (pokud by nedošlo k rozvoji těžké skoliózy, žalobkyně by lumboischiadickým syndromem netrpěla).
8. Krajský soud dále nechal posoudit zdravotní stav žalobkyně PK MPSV v Ostravě, která v posudku ze dne 10. 11. 2022 konstatovala, že žalobkyně byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve druhém stupni, protože její pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 50 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně považuje posudková komise idiopatickou skoliózu v hrudně-bederní krajině s bolestí dolních částí zad. Stav je po dekompresi L4/5 v červenci 2019 s přetrvávajícím chronickým kořenovým syndromem L5 vlevo a nadále

trvající těžkou poruchou statodynamické funkce páteře v terénu skoliózy Th-L páteře. Uvedené zdravotní postižení komise podřadila pod kapitolu XIII, oddíl E, položku 2b (na rozdíl od znalce, který hodnotil podle písm. 2c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na 50% (horní hranice daného rozpětí) odpovídající druhému stupni invalidity. Oproti znaleckému posudku neshledala posudková komise důvod pro navýšení horní hranice o deset procentních bodů, protože v důsledku působení dalších zdravotních postižení není pokles pracovní schopnosti žalobkyně větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Datum vzniku invalidity určila posudková komise na 12. 8. 2021.

9. V posuzované věci je veden spor ohledně stupně invalidity žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Závěr o invaliditě žadatele o invalidní důchod a jejím stupni je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto vždy vychází z posudků subjektů, které těmito odbornými znalostmi disponují. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS). Posudek ministerské posudkové komise pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), avšak s ohledem na mimořádný význam v řízení bývá posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Není samozřejmě vyloučeno, aby zdravotní stav (včetně stupně invalidity) byl v případě potřeby posouzen také soudním znalcem.
10. Krajský soud dospěl na základě skutkových zjištění učiněných z doplněného dokazování k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně podle stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí byla idiopatická skolióza v hrudně-bederní krajině. Na tomto závěru se shodli jak posudková komise, tak znalec MUDr. V. L., tyto jejich závěry mají oporu v lékařských zprávách, které byly podkladem příslušných posudků a krajský soud je považuje za přesvědčivé. Diagnostickému závěru pak odpovídá také podřazení uvedeného zdravotního postižení pod kapitolu XIII., odd. E - 2 (vrozené nebo získané deformity, včetně skolióz). Ve zbytku se již posudky PK MPSV a znalce ve svých závěrech rozcházejí, přesto lze považovat za dostatečně podložené, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně činila ke dni vydání napadeného rozhodnutí minimálně 50 % odpovídající horní hranici rozpětí stanoveného pro zdravotní postižení uvedené v položce 2b. Sporné tak zůstává, zda má být postižení žalobkyně klasifikováno podle položky 2b) nebo 2c), jaká má být konkrétní míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně, včetně toho, zda má být horní hranice daného rozpětí stanoveného pro rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu navýšena až o 10 procentních bodů, ať již ohledem na další zdravotní postižení žalobkyně nebo s ohledem na závažnost dopadů rozhodujícího zdravotního postižení na schopnost žalobkyně využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, případně na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti a na schopnost rekvalifikace a také, jaké je datum vzniku

invalidity, resp. invalidity vyššího stupně. Takové posouzení však již nebylo v této fázi potřebné, protože samotné závěry posudkové komise jsou dostačující pro závěr soudu, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí vyšší (minimálně 50 %), než ze které vycházela žalovaná (40 %) a vyplývá z ní především jiný závěr o stupni invalidity žalobkyně, než ke kterému dospěla žalovaná. Závěr žalované, podle kterého žalobkyně byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní v prvním stupni, proto za tohoto stavu nemůže obstát a krajskému soudu nezbylo, než napadené rozhodnutí žalované podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátit žalované k dalšímu řízení.

11. Oproti tomu krajský soud nepřistoupil k návrhu žalobkyně na zrušení prvostupňového rozhodnutí. Jednak platí, že žalobkyně nemá procesní právo domáhat se zrušení rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které předcházelo napadenému správnímu rozhodnutí, jemuž by odpovídala povinnost soudu o takovém návrhu výrokem rozhodnout (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 28. 8. 2007 č. j. 1 As 60/2006-106, č. 1456/2008 Sb. NSS), ale je to věcí úvahy soudu. Krajský soud při úvaze, zda zrušit také prvostupňové rozhodnutí přihlédl především k tomu, že nápravu zjištěných vad lze provést přímo v námitkovém řízení, které je ovládáno revizním principem (viz. § 88 odst. 8 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V dalším řízení žalovaná opětovně rozhodne o námitkách žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí podle aktuálního posouzení zdravotního stavu žalobkyně, přičemž důkazy doplněné v soudním řízení zahrne mezi podklady pro nové rozhodnutí (§ 78 odst. 6 s. ř. s.) a vypořádá se rovněž s rozdíly, které se z obou posudků podávají.
12. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch a podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má vůči žalované právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení. Žalobkyně byla v řízení zastoupena advokátem a vznikly jí tak náklady spojené s právním zastoupením, na jejichž náhradu má právo. Výši náhrady nákladů právního zastoupení určil krajský soud v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. podle vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále též „advokátní tarif“) a přiznal žalobkyni vůči žalované náhradu odměny advokáta za 3 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast u soudního jednání) po 1 000 Kč podle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu, paušální náhradu jeho hotových výdajů ve výši 900 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, náhradu za promeškaný čas při cestě zástupce žalobkyně k ústnímu jednání z Ostravy do Prahy a zpět ve výši 1 600 Kč (16 půlhodin po 100 Kč) a náhradu cestovních výdajů v souvislosti s touto cestou ve výši 5 994,75 Kč [vozidlem s kombinovanou spotřebou 7,40 l BA95/100 km, při ujetí 750 km a cenách dle vyhlášky číslo 511/2021 Sb. (cena paliva 44,50 Kč/1 l a sazba základní náhrady ve výši 4,70 Kč/1 km)]. Krajský soud dále přiznal žalobkyni náhradu nákladů vynaložených na znalecký posudek ve výši 19 965 Kč. Krajský soud dodává, že zvažoval, zda uvedený náklad lze považovat za důvodně vynaložený pro účely tohoto soudního řízení. Znalecký posudek byl vyhotoven v době po podání žaloby (jeho závěry tedy nebyly podkladem pro podání žaloby) a ještě před posouzením zdravotního stavu žalobkyně příslušnou posudkovou komisí, což je důkaz, ke kterému by krajský soud přistoupil bez ohledu na znalecký posudek a jehož závěry by byly pro zrušení napadeného rozhodnutí samy o sobě dostačující. Nakonec ale krajský soud dospěl k závěru, že žalobkyni nelze upřít, aby si i v průběhu řízení nechala svůj zdravotní stav posoudit znalcem a v případě úspěchu jí byly takto vynaložené náklady nahrazeny, navíc závěry znaleckého posudku se liší od závěrů

posudkové komise a mohou žalobkyni sloužit pro potřeby dalšího řízení. Krajský soud z výše uvedených důvodů uložil žalované povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení v celkové výši 31 459,75 Kč k rukám jejího zástupce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) s tím, že lhůtu k zaplacení prodloužil na 30 dnů od právní moci rozsudku, přičemž přihlédl k odlišnému okamžiku nabytí právní moci rozsudku vydaného ve správním soudnictví oproti rozhodnutím vydaným v občanském soudním řízení.

13. Krajský soud nepřiznal žalobkyni náhradu nákladů spojených s přípisy ze dne 28. 7. 2022, 6. 9. 2022 a 3. 11. 2022 a za vyjádření k posudku posudkové komise, protože tyto přípisy se týkaly toliko dokazování (zástupce žalobkyně v nich v podstatě pouze reprodukuje obsah posudků či lékařských zpráv bez toho, že by tato podání obsahovala nějaký právní rozbor ve věci samé či jinou přidanou hodnotu advokáta), a nelze je proto považovat za podání týkající se věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 2 To 28/2004).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinná, co jí ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněná domáhat nařízení výkonu rozhodnutí.

Ostrava 12. prosince 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce